

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

Надзвичайно важливим аспектом функціонування суб'єктів господарської діяльності у сучасних умовах є ефективна інвестиційна діяльність. З метою підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємство шляхом диверсифікування інвестиційних проектів та джерел фінансових ресурсів, формує відповідний інвестиційний портфель.

Подібне розширення спектру можливостей залучення інвестиційних ресурсів дозволить максимізувати дохід та мінімізувати ризики інвестиційної діяльності, тобто підвищити її ефективність. Проте результати формування інвестиційного портфелю підприємства можуть бути різними. Саме тому доцільним розглянути показники ефективності формування інвестиційного портфелю.

Виходячи з того, що ефективність як загальне поняття характеризує співвідношення ефекту (результату, наслідку), отриманого внаслідок певної діяльності, проекту, до витрат на її (його) досягнення, зазначимо, що ефективність може характеризуватися:

- 1) різними проявами або видами:
  - економічна;
  - екологічна;
  - соціальна;
  - технологічна тощо.
- 2) різними показниками, що характеризують специфіку галузі, підприємства, проекту тощо.

Ефективність інвестиційного портфелю визначається ефективністю проектів у його структурі. Ефективність інвестиційних проектів у структурі інвестиційного портфелю підприємства як і поняття ефективності загалом може характеризуватися різними видами.

На наш погляд доцільна наступна класифікація видів ефективності інвестиційного портфелю підприємства [1, с. 76-80]:

- 1) за суб'єктами, які розробляють інвестиційні проекти:
  - власних проектів підприємства;
  - зовнішніх інвестиційних проектів;
- 2) за проектами інвестицій у структурі портфелю підприємства:
  - проектів реального інвестування;
  - проектів фінансового інвестування;
  - змішаних проектів;
- 3) за результатами впровадження проектів:
  - економічна;
  - екологічна;
  - соціальна;
- 4) за обсягами інвестицій:
  - ефективність проекту в цілому;
  - ефективність участі в проекті.

Економічну ефективність інвестиційного портфелю підприємства визначають показники співвідношення доходів за сукупністю інвестиційних проектів до витрат на їх реалізацію. Можна погодитись, що процес визначення ефективності інвестиційного портфелю має певні особливості, які необхідно враховувати при його розрахунку, а саме [1, с. 59-80]:

- ефективність доцільно визначати на всіх етапах управління інвестиційним портфелем;

- дохід від впроваджених інвестиційних проектів повинен бути скорегований у відповідності до норми дисконтування фінансових потоків (врахування вартості інвестицій у майбутньому);

- у процесі визначення очікуваних доходів від розроблених інвестиційних проектів важливо враховувати термін їх окупності;

- витрати на впровадження інвестиційного проекту доцільно розраховувати на всіх стадіях його життєвого циклу та враховувати резерв коштів для покриття непередбачуваних витрат;

- при визначенні ефективності інвестиційних проектів варто брати до уваги ризик можливих втрат внаслідок отримання незапланованого (негативного) ефекту від інвестиційної діяльності;

- визначаючи ефективність інвестиційного портфелю, доцільно проаналізувати співвідношення між доходами та витратами за інвестиційними проектами та альтернативним розміщенням коштів;

- з метою аналізування ефективності інвестиційного портфелю доцільно здійснювати моніторинг грошових потоків на всіх стадіях життєвого циклу інвестиційних проектів;

- у процесі розрахунку ефективності інвестиційного портфелю доцільно аналізувати ефективність фінансування інвестиційних проектів, тобто - співвідношення витрат на інвестиційні ресурси до доходів від інвестиційних проектів).

Запропонуємо таку математичну формулу для розрахунку коефіцієнту економічної ефективності інвестиційного портфелю підприємства (1):

$$E_{in} = \sum D_{in} * k_d / (\sum V_{in} + \sum V_p) \quad (1)$$

де,

E_{in} – економічна ефективність інвестиційного портфелю підприємства;

D_{in} – очікуваний прибуток від реалізування інвестиційного проекту;

k_d – коефіцієнт дисконтування грошових коштів;

V_{in} – витрати на реалізування інвестиційного проекту;

V_p – витрати на резерви, необхідні для покриття можливих витрат внаслідок реалізування інвестиційних проектів.

Очікуваний прибуток і витрати за даною формою залежать в першу чергу від видів інвестиційних проектів у структурі інвестиційного портфелю.

Коефіцієнт дисконтування можна розраховувати за наступною формулою (2) [2]:

$$k_d = 1 / (1 + DC / 100)^{n-1} \quad (2)$$

де,

k_d - коефіцієнт дисконтування;

DC – ставка дисконту;

n – рік на який очікується отримання прибутку, та розраховується коефіцієнт дисконтування.

Загалом, можна зазначити:

- очікуваний прибуток (ефект) являє собою грошові активи, які залишаються у розпорядженні підприємства внаслідок реалізування інвестиційних проектів та після виплати всіх визначених податкових платежів.

- витрати на реалізування інвестиційних проектів включають: витрати на розробку проектів, витрати на інвестиційні ресурси; витрати, які виникають внаслідок впровадження проектів.

1. Бочаров В. В. *Инвестиции [Текст] / В. В. Бочаров // Учебное пособие – Питер, 2008. – 176 с.* 2. Андрійчук В. Г. *Економіка аграрних підприємств [Електронний ресурс] / В. Г. Андрійчук // Підручник. - К.: КНЕУ, 2002. — 624 с. Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/750/39/1/0/>.*